

Historik kring Erna Ebeling

Texten är hämtad ur en artikel av Nils Tjerneld i Medicinsk Teknik nr 6-7 1991

Erna Ebeling föddes den 20 juli 1909 i staden Kolberg, som ligger vid Östersjön, några mil öster om Oders utlopp i Pommerska bukten. Hennes dopnamn var Erna Emilie Fritsch och föräldrarna var tyska medborgare.

Enligt uppgift hade familjen Fritsch det mycket svårt och första världskriget gjorde inte situationen bättre för dem. Det var anledningen till att Erna omkring 1920 kom till Sverige som så kallat krigsbarn och placerades i det Ebelingska hemmet i Stockholm.

Familjen Ebeling hade inga egna barn. Mannen Teodor Ebeling hade tjänst i ett företag på Regeringsgatan och hustrun, Tyra Ebeling, drev en dammodebutik på Odengatan nära Roslagsgatan. I denna butik fick Erna tidigt arbete som affärsbiträde efter att ha fått en nödortfing utbildning, som i huvudsak gick ut på att lära henne svenska. Något annat arbete än i Tyra Ebelings butik hade aldrig Erna.

Det var först 1930 som Erna officiellt inflyttade till Sverige, och hon blev då skriven i Tyska församlingen i Gamlastan. 1933 fick hon svenskt medborgarskap under sitt släktnamn Fritsch. Inte förrän 1945 adopterades hon av familjen Ebeling.

Någon längtan tillbaka till Tyskland hade aldrig Erna. Tvärtom framstod barndomsåren som en fattig och mörk period i hennes liv, som hon mycket sällan vidrörde.

Erna var liten till växten – omkring 150 cm – och spensligt byggd. Hon var inte så särskilt stark, vilket troligen hade med de svåra barndomsåren att göra. Hon var emellertid lugn och harmonisk till sin läggning och mycket plikttrogen. Vidare var hon mycket praktiskt lagd och hade ett starkt tekniskt intresse. Helst skulle hon ha velat bli ingenjör, men det stannade vid blotta tanken, ty vid denna tidpunkt var det fortfarande en yrkesinriktning som flickor inte borde ägna sig åt. Hela sitt liv bevarade hon dock sitt tekniska intresse och följde utvecklingen inom många områden.

1946 genomgick Erna en strumaoperation, vilket blev början på den sjukdomsperiod med cancer och gulsot som den 13 mars 1960 ändade hennes liv vid 50 års ålder. De sista åren var svåra för henne. Det var under dessa år som hon konfronterades med olika slag av medicinsk apparatur, vilket stimulerade hennes tekniska intresse och troligen väckte en förhoppning hos henne att hon med hjälp av tekniken skulle kunna bli botad.

I oktober 1950 avled hennes styvfar Teodor Ebeling, varvid Erna fick ärva närmare 60 000 kronor dock med det förbehållet att hon ej skulle få disponera pengarna förrän efter styvmoderns bortgång. Det förelåg emellertid inget hinder för Erna att föreslå hur hennes pengar skulle användas. När hon därför fick klart för sig att hennes liv ej stod att rädda, upprättade hon det testamente som gav upphov till Erna Ebelings fond, ur vilken nu varje år delas ut ett belopp under namnet "Erna Ebelings pris".

Styvmodern, Tyra Ebeling dog två år senare i november 1962, likaledes av cancer. Först nu kunde Erna Ebelings testamenterade arv överföras till Svenska Läkarsällskapet. Efter omkostnader belöpte sig det donerade beloppet till 55 423: 64 kronor. Överföringen skedde i september 1964 och det första priset kunde delas ut år 1966.